

Sporočilo za medije

VLADA S SPREJETIMI UKREPI SPODBUJA DVIG CEN

Ljubljana, 3. september 2024 - Dvig DDV s trenutnih 9,5 % na 22 % za sladke pijače z dodanim sladkorjem ali sladili ter energijske pijače v okviru prvega paketa davčnih sprememb je nesprejemljiv in izjemno škodljiv za gospodarstvo in potrošnike. Pomeni dvig maloprodajnih cen brezalkoholnih pijač, posledično inflacije in je brez konkretnih dokazov o pozitivnih učinkih na zdravje. Zato Združenje industrije pijač pri Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij izraža zaskrbljenost in razočaranje ob tej odločitvi Vlade Republike Slovenije in poziva k umiku tega ukrepa.

Zvišanje DDV z 9,5 % na 22 % bo predvidoma povzročilo povečanje maloprodajnih cen sladkih pijač za 10-20 centov. Takšno zvišanje cen bo najverjetneje potrošnike usmerilo v iskanje cenejših izdelkov ali pa jih usmerilo k nakupom v tujini. Te spremembe bodo lahko vodile do spremembe prodaje na domačem trgu, nepričakovanega odziva trgovcev ali potrošnikov. Tovrstni ukrep lahko na dolgi rok privede do zmanjšanja gospodarske aktivnosti proizvajalcev pijač.

Sladke pijače prispevajo zgolj 2-3 % celotne energijske vrednosti dnevne prehrane. Tovrstni ukrep ne zagotavlja pravih rešitev za vprašanje debelosti in ne prispeva k dolgotrajni izboljšavi javnega zdravja. Namesto tega lahko le še dodatno poglobi socialno in ekonomsko neenakost ter oslabi gospodarstvo.

»Sprememba DDV ne bo prispevala k zmanjšanju porabe sladkih pijač in izboljšanju zdravja v družbi, kot tudi ne nudi zmanjšanja primanjkljaja v državnem proračunu. Zato je vprašljivih načrtovanih 12 milijonov evrov dodatnih prihodkov proračuna iz tega naslova, ki jih predvideva Vlada. Vprašanje je, kako se bosta nanj odzvala trgovina in potrošnik. Novi ukrep napotuje potrošnike naj kupujejo ceneje. To pa lahko le z izdelki proizvajalcev, ki lovijo svoje priložnosti na različnih trgih«, trdi direktorica GZS-ZKŽP, dr. Tatjana Zagorc.

Popolno ignoriranje sektorja brezalkoholnih pijač

Združenje industrije pijač je že leta 2015 podpisalo pet ključnih zavez, ki vključujejo odgovorno oglaševanje, jasne oznake energijske vrednosti, zmanjševanje vsebnosti sladkorja, odgovorno obnašanje v šolah ter spodbujanje zdravega življenjskega sloga. Pobude in strokovni predlogi Združenja industrije pijač pri obravnavi predloga davčnih sprememb niso bili upoštevani.

»Sprejeti ukrep smatramo kot absolutno diskriminatoren. Sprašujemo se, zakaj samo brezalkoholne pijače? Vlada je s svojo odločitvijo popolnoma ignorirala naša prizadevanja, kljub pomembnim dosežkom, ki odražajo zavezanost sektorja brezalkoholnih pijač k odgovornemu poslovanju in izboljšanju prehranske kakovosti. V preteklih letih je sektor brezalkoholnih pijač dosledno izpolnjeval dane zaveze. Več kot polovica izdelkov danih na trg ima energijsko vrednost nižjo od 34 kcal/100 ml, povprečna vsebnost sladkorja pa je bila znižana za 11 % v primerjavi z letom 2015. Skrbi nas popolna ignoranca Vlade, ki se z zvišanjem davka na sladke pijače očitno

zanaša na preprosto povečanje cen kot način vplivanja na potrošniške navade, vendar vse analize kažejo, da so taki ukrepi neučinkoviti pri doseganju dolgoročnih sprememb v obnašanju potrošnikov in soočanju z zdravstvenimi izzivi.», dodaja **Marian Šefčovič**, predsednik Združenja industrije pijač pri GZS-ZKŽP.

Zakon tudi ne motivira potrošnika k pitju pijač, ki imajo zmanjšano energijsko vrednost oz. nižjo vsebnost sladkorja, saj so enako obdavčene vse sladke pijače, pa če imajo 2 g ali 8 g sladkorja, kar ni prav.

Vlada bi se morala osredotočiti na pomembnejše strategije, kot so izobraževanje in ozaveščanje prebivalstva o zdravi prehrani in življenjskem slogu, ter spodbujanje bolj trajnostnih sprememb v prehranjevanju in spremembi življenjskih navad.

Izkušnje drugih držav, ki so uvedle davek na sladke pijače, jasno kažejo, da takšni ukrepi niso prinesli pričakovanih rezultatov (Danska, Litva, Nemčija).

Podatki Eurostata kažejo, da v državah z uvedenim davkom na brezalkoholne pijače, vključno z Združenim kraljestvom, Francijo, Poljsko, Hrvaško in Portugalsko, stopnje debelosti še naprej naraščajo. Ponovljena analiza raziskave iz leta 2022, ki preučuje 16-letni trend najstniške porabe sladkanih pijač, ni odkrila pomembnih razlik v porabi med državami z davkom na brezalkoholne pijače in tistimi brez tega davka.

Cilj paketa davčnih sprememb bi naj bilo po zagotovilih Ministrstva za finance izboljšanje konkurenčnosti gospodarstva, ustvarjanje novih delovnih mest in spodbujanje inovacij. Po mnenju Gospodarske zbornice Slovenije kot krovne organizacije slovenskega gospodarstva, je predlagan paket davčnih sprememb nesistemski, necelovit in nedomišljen. Država bi morala prisluhniti gospodarstvu in oblikovati paket, ki bo slovenskim podjetjem omogočil enakovredno delovanje na globalnem trgu, v kolikor mu resnično želi pomagati.

Združenje industrije pijač pri
GZS – Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij